

В. СУХОМЛИНСЬКИЙ ПРО ГЕНДЕРНЕ ВИХОВАННЯ

Поняття «гендер» і «гендерне виховання» знайшли всебічне висвітлення у філософській і психолого-педагогічній думці минулого та сучасності. Благодатним підґрунтям для гендерного виховання дошкільників є цілісна педагогічна система, створена великим педагогом В. Сухомлинським, який розглядав завдання виховання у підростаючого покоління якостей мужності і жіночності як одне з найважливіших завдань морального виховання особистості. Універсальна педагогіка павлівського вчителя, визначальною особливістю якої є багатогранність, поліфонічність та всеосяжність, увібравши в себе найкращі надбання минулого та сучасного, поєднує в собі оригінальні ідеї та інноваційні технології, що звучать актуально і сьогодні.

В. Сухомлинський досконало вивчив психологію міжособистісних взаємин батьків і дітей, молодшого і старшого поколінь, гендерні аспекти виховання хлопчиків і дівчаток. Учений-педагог глибоко розумів дитину, її переживання, почуття, прагнення і сподівання. Врахування психологічних особливостей хлопчиків і дівчаток В. Сухомлинський уважав одним із основних принципів педагогічної діяльності. А усвідомлення ними, що і фізично, і морально вони є справжніми чоловіками і справжніми жінками, він називав найважливішою умовою формування громадянської, моральної та етичної зрілості вихованців.

Виховання якостей мужності і жіночності, на думку В. Сухомлинського, слід розпочинати вже в дитинстві. У хлопчиків необхідно затверджувати відповідальність та гідність чоловіка, виховувати розуміння, що вони – завтрашні чоловіки і батьки, майбутні воїни, захисники батьківщини. Важливими якостями, необхідними жінкам, він називав твердість, рішучість, жіночу гідність у відносинах із чоловіками. Виховання юнаків та дівчат В. Сухомлинський розглядав не як паралельні, а як взаємопов'язані і взаємообумовлені процеси. На його думку, діяльність колективу потрібно організувати так, щоб не було спеціальних чоловічих і жіночих видів діяльності, а відрізнялися лише місце та роль дівчаток і хлопчиків у здійсненні діяльності.

У своїх творах В. Сухомлинський розглядає найрізноманітніші гендерні проблеми сім'ї та особистості: яким має бути ставлення дітей до батька і матері, чоловіка до дружини. Особливу увагу він приділяє роботі з дівчатками. Саме підготовці дівчаток до усвідомленого материнства та великої місії матері В. Сухомлинський присвятив чимало своїх творів. З цією метою педагог уклав хрестоматію «Материнська краса», а також «Казки й бувальщини про Матір».

Виняткового значення у своїх численних працях В. Сухомлинський надавав формуванню у майбутніх батьків та матерів системи стійких

етико-моральних цінностей, культури почуттів та взаємин, понять про усвідомлене батьківство та материнство. Він уважав, що статеве виховання є першоосною емоційно-естетичного та громадянського становлення особистості, і спрямоване воно має бути на формування сім'янина.

Учений з особливою шаную ставився до багатодітних сімей, наголошуючи, що сам устрій такої сім'ї готував дітей до майбутнього батьківства і материнства. Вже в ці роки дитина на підсвідомому рівні засвоювала прийоми виховання, граючись з лялькою, допомагаючи матері у вихованні молодших братиків і сестер; а ставши дорослою, використовувала педагогічний досвід у створенні власної сім'ї.

Перечитуючи твори В. Сухомлинського, ми знову й знову відмічаємо прозорливість його поглядів щодо проблеми рівності статей, які, випередивши час, дають відповіді на актуальні запитання, що стосуються розвитку і формування підростаючої особистості та мають вирішальне значення у формуванні гендерної культури сучасної молоді: формування уявлень про батьківство та материнство, створення Культу Матері, подолання педагогами статевих стереотипів тощо.

Список використаних джерел:

1. Сухомлинский В. О. Вибрані твори [Текст] : в 5-ти т. / В. О. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1976–1977.